

Motion till riksdagen 2010/11:A414

av **Amineh Kakabaveh (V)**

Arbetsmarknaden för invandrade kvinnor

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att invandrarkvinnornas situation på arbetsmarknaden noga bör utredas och kartläggas så att en grundval skapas för att åtgärder kan vidtas och invandrarkvinnornas diskriminering på arbetsmarknaden på grund av kön och etnicitet motverkas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker hur invandrarkvinnornas möjligheter till utbildning och situation på arbetsmarknaden påverkats av införandet av vårdnadsbidrag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett handlingsprogram och en samlad strategi för att stärka utlandsfödda kvinnors ställning i arbetslivet.

2 Invandrarkvinnornas situation

Den grupp som utsätts för flest former av diskriminering på arbetsmarknaden är invandrade kvinnor. Det gäller både kvinnor som kommit till Sverige under de senaste åren och kvinnor som varit i Sverige länge. En rapport från SCB (Integration – utrikes födda på arbetsmarknaden, 2009) visar att efter tio år i Sverige är närmare 70 procent av männen sysselsatta jämfört med cirka 60 procent av kvinnorna. År 2008 var skillnaden mellan utrikes och inrikes födda kvinnors sysselsättningsgrad närmare 20 procent.

Även tidigare undersökningar visar att invandrade kvinnor har högre sjukfrånvaro och oftare är förtidspensionerade än andra i befolkningen. I samhällsdebatten har många velat förklara dessa fakta med så kallade kulturella

Fel! Okänt namn på

skillnader men en rapport från Arbetslivsinstitutet (2006) fastställer att det beror på att kvinnorna hamnar i lågbetalda lågstatusyrken utan möjlighet att byta jobb eller till kompetensutveckling. En del har flera jobb för att få ekonomin att gå ihop. Ohälsan beror också på att de blir diskriminerade på arbetsmarknaden.

3 Regeringens strategi

Regeringen har i sin strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet (skr. 2008/09:198) ett par åtgärder som riktar sig speciellt till invandrade kvinnor som bl.a. syftar till att ”minska utanförskapet bland utrikes födda kvinnor” (åtgärd 45). Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att ta fram metoder för att öka arbetskraftsdeltagandet hos utrikes födda kvinnor som inte är en del av arbetskraften. Ytterligare en av regeringens åtgärder syftar till att ”stärka företagandet bland personer med utländsk bakgrund” (åtgärd 25). Vi anser att regeringens strategier för att förbättra invandrade kvinnors situation på arbetsmarknaden, även om de delvis är lovvärda, är långtifrån tillräckliga.

Samtidigt visar undersökningar att regeringens vårdnadsbidrag, precis som Vänsterpartiet förutsåg innan reformen genomfördes, har blivit en fälla för både barn och kvinnor, i synnerhet för kvinnor som är långtidsarbetslösa. Konsekvensen blir att kvinnorna riskerar att isoleras i hemmet, vilket leder till ett ännu större beroende av män och släktingar. Undersökningar från andra länder med vårdnadsbidrag visar även att bidraget har lett till minskad ekonomisk jämställdhet, större skillnader i fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet samt minskad makt och minskat inflytande för kvinnor. På Järvafältet i Stockholm har två förskolor lagts ned på grund av att kvinnorna hellre tar ut vårdnadsbidrag. Det är ingen nyhet att kvinnor som saknar fast förankring på arbetsmarknaden, t.ex. på grund av att de nyligen invandrat, hellre väljer att ansöka om vårdnadsbidrag för att få en försörjning, än en blygsam sådan, än att inte ha någon inkomst alls. Detta visar både undersökningar från Sverige, Finland och Norge.

4 Så kallade kulturskillnader

Okin (1999) betonar att underordningen av invandrade kvinnor bl.a. kan bero på klass, kön och etnisk tillhörighet. Detta har även problematiserats av bl.a. genusforskarna: Knocke (1991), Ålund (1988), Abbott & Wallace (2005). Deras forskning har varit en inspirationskälla för en hel generation. De har analyserat könsmaktsordningen gällande utländska kvinnor utifrån ett antirasistisk och feministisk perspektiv och har insisterat på vikten av att ifrågasätta framställningar av kulturer och etniciteter. De menar att homogenitet konstrueras genom makt, genom vetenskapliga skrifter. Även Irene Molina (1997) hävdar att klassificeringssystem syftar till att skilja ut och kategorisera

människor för att legitimera deras exkludering från tillgång till ekonomiska och symboliska resurser. Författarna har också betonat att olikheter skapar komplexa system av dominans och relationer. Även Hirdman (1992) antyder att rasideologi och sexism har utvecklats parallellt redan under förra seklet då kvinnor liksom främmande män betraktas som annorlunda, vilket bidrar till kvinnors låga positioner i samhället.

Vänsterpartiet menar att orättvisor som skylls på kulturella skillnader, och de rådande föreställningarna om invandrade kvinnor som förtryckta, offer, isolerade och som ett socialt problem är en del av den strukturella rasismen och ligger till grund för och legitimerar diskriminering. Kunskapen om samverkan mellan klass, kön och etnicitet och dess konsekvenser för invandrade kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden är viktig för att bryta föreställningar kring "kultur" och behöver nå ut mer i samhällsdebatten. I dag osynliggörs invandrade kvinnor i såväl statistiken som medierna samt av politiker, fack och arbetsgivare. Det behövs mer forskning och fler undersökningar som visar hur verkligheten ser ut. Endast så skapar vi en levande och mer faktabaserad samhällsdiskussion.

5 Invandrarkvinnornas situation måste synliggöras

Att lyfta fram invandrade kvinnor i statistiken är nödvändigt om man menar allvar med att bryta den strukturella diskrimineringen och skapa förutsättningar för lika villkor på arbetsmarknaden och i samhället. Risken är annars att all argumentation bygger på antaganden och att diskrimineringen fortsätter att osynliggöras. Kunskap, statistik och kvalitativa studier är grundläggande för att hitta förändringsstrategier som tar hänsyn till både kön och etnicitet. Det behövs strategier gentemot arbetsgivare som på olika sätt begränsar invandrade kvinnors möjlighet på arbetsmarknaden.

6 Sammanfattning

Invandrarkvinnornas situation på arbetsmarknaden bör noga utredas och kartläggas så att en grundval skapas för att åtgärder kan vidtas och invandrarkvinnornas diskriminering arbetsmarknaden på grund av kön och etnicitet motverkas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker hur invandrarkvinnornas möjligheter till utbildning och situation på arbetsmarknaden påverkats av införandet av vårdnadsbidrag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det behövs intensifierade insatser för att stödja invandrade kvinnor att komma in på arbetsmarknaden. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett handlingsprogram och en samlad strategi för att stärka utlands-

Fel! Okänt namn på

födda kvinnors ställning i arbetslivet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 24 oktober 2010

Amineh Kakabaveh (V)